

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH OBOWIĄZUJĄCE W ZESPOLE SZKOLNO – PRZEDSZKOLNYM W LIDZBARKU WARMIŃSKIM

na podstawie art. 22b ustawy z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023r., poz. 1606).

WPROWADZENIE

Podstawową zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników placówki i osoby współpracujące z placówką (wolontariusze, stażyści, praktykanci, przedstawiciele instytucji i firm) jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci przemocy w jakiegokolwiek formie. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązują wszystkich pracowników Zespołu oraz osoby współpracujące z placówką i zawierają wytyczne dotyczące postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i dobra dzieci.

Standardy Ochrony Małoletnich obejmują:

1. Procedury kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnim a personelem.
3. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
4. Procedurę składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadomienia sądu rejonowego.
5. Zasady udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom standardów do stosowania.
6. Wymogi nt. bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowań niedozwolonych.
7. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie.
8. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

Rozdział I

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

1. Pracownikiem Zespołu jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło.
2. Osoby współpracujące ze szkołą i przedszkolem to pracownicy firm i instytucji wspierających szkołę i przedszkole, wolontariusze, stażyści, praktykanci odbywający w placówce praktykę studencką.
3. Małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
4. Opiekunem małoletniego jest osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego rodzic lub prawny opiekun. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
5. Zgoda rodzica małoletniego oznacza zgodę co najmniej jednego z jego rodziców. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rejonowy – wydział rodzinny i nieletnich.
6. Przez krzywdzenie małoletniego należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na jego szkodę przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.

Krzywdzeniem jest:

- przemoc – zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy,
- przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała; skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, zadrapania, poparzenia, obrażenia wewnętrzne,
- przemoc psychiczna – polega na stosowaniu różnego rodzaju działań, skutkujących pogorszonym samopoczuciem; przejawia się jako agresja werbalna, powtarzające się nękanie, wyzwiska, poniżanie, upokarzanie, szantaż, manipulacja, itp.,
- przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać; jej celem jest naruszenie godności osobistej,
- wykorzystywanie seksualne – to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka; wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm); przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas,
- zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub prawnego opiekuna, niezapewnianie mu odpowiedniego pożywienia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa,

- brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.
7. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez dyrektora placówki pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
 8. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem to wyznaczony przez Dyrektora Zespołu pracownik sprawujący nadzór nad realizacją polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówce.
 9. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację tożsamości małoletniego.

Rozdział II

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA OBJAWY KRZYWDZENIA DZIECI

1. Pracownicy Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia małoletnich.
2. Każdy pracownik, który zauważy lub podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.
3. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
4. Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi.

Rozdział III

PROCEDURY KONTROLI PRACOWNIKÓW PRZED DOPUSZCZENIEM DO PRACY Z MAŁOLETNIAMI W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ NICH WARUNKÓW NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJOWOŚCI

1. Dyrektor Zespołu weryfikuje w Rejestrze sprawców przestępstw seksualnych każdą osobę przed dopuszczeniem jej do pracy z uczniami/ dziećmi przedszkolnymi.
2. Wszyscy pracownicy, praktykanci, stażyści, wolontariusze mają obowiązek stosować Standardy Ochrony Małoletnich.

Rozdział IV

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIEM A PERSONELEM

Zasady bezpiecznych relacji z małoletnim określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania szkoły i przedszkola oraz dotyczą następujących obszarów:

1. Bezpośredni kontakt z małoletnim oparty jest na poszanowaniu jego intymności i godności. Przykładowe formy takiego kontaktu, to:
 - kontakty na zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
 - stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia, dotyczy konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie),
 - działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
 - zagrożenie lub panika spowodowana czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
 - przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, itp.),
 - erotyzowania relacji (flirt słowny, dwuznaczny żart, zły dotyk, wyzywające spojrzenie),
 - seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).
2. Komunikacja werbalna z małoletnim powinna być pozbawiona akcentów wrogich, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych. Komunikacja nie powinna:
 - wzbudzać w małoletnim poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk),
 - obniżać i niszczyć poczucie wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć),
 - upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie),
 - naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).
3. Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu oraz ocena każdego dziecka bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie i narodowość. Równe traktowanie oznacza, że niedozwolone jest:
 - wyłączenie skupiania uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
 - nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
 - nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku,
 - zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,
 - godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
 - dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
 - przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.
4. Kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem poza placówką powinny być:
 - ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo-wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza placówką ważnych dla małoletniego wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane

- przez placówkę wyjazdowe formy itd.),
- dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, SMS-owej, zapisów na portalach społecznościowych),
 - prowadzone w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu szkolnego i przedszkolnego,
 - niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.
5. Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:
- uczniowie w przypadku nagłego zachorowania mogą być odbierani ze szkoły/przedszkola jedynie przez rodziców/opiekunów lub osoby przez nich upoważnione,
 - organizacja transportu, noclegu poza placówką powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną/przedszkolną lub inne wydarzenia organizowane przez placówkę),
 - opieka nad dziećmi w sytuacjach wyjazdowych powinna być zgodna z przepisami i procedurami placówki o organizacji wyjazdów i wycieczek szkolnych i przedszkolnych,
 - przy organizacji noclegu i zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płeć podopiecznych.
6. Dyscyplinowanie małoletniego definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej” komunikujące uczniom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:
- fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie, uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych; pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym),
 - psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny).
7. Rodzice i opiekunowie prawni mają prawo do wszelkich informacji na temat funkcjonowania dziecka na terenie placówki, w trakcie wycieczek i innych wydarzeń organizowanych przez szkołę i przedszkole. Informacje na temat dziecka udzielane są jedynie jego rodzicom lub prawnym opiekunom.

Rozdział V

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNEGO

1. Zakres zadań poszczególnych pracowników Zespołu w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że małoletni uczeń jest krzywdzony.

a) Dyrektor Zespołu:

- przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia małoletniego,
- bierze udział w rozmowie z rodzicem lub opiekunem prawnym,
- w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieska Karta”,
- w przypadku, gdy małoletni doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają współpracy ze szkołą/przedszkolem składa wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu i zawiadamia policję lub prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa,
- w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego zawiadamia policję,
- w sytuacji gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła spoza rodziny zawiadamia policję,
- w przypadku, gdy sprawcą przemocy jest nieletni a wcześniejsze metody postępowania okazały się nieskuteczne zawiadamia sąd,
- organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla małoletniego,
- prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku dziecka krzywdzonego,
- zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc wobec małoletnich,
- uzyskuje od rodziców i prawnych opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.

b) Pedagog szkolny i psycholog:

- przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia przemocy,
- diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny,
- jest koordynatorem pomocy małoletniemu oraz jego rodzinie,
- przeprowadza rozmowy z małoletnim oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami,
- pozostaje w kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących małoletniego,
- pomaga pracownikom Zespołu we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy,
- informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia dziecka,
- pomaga rodzicom w zrozumieniu typowych reakcji dzieci na różnorodne sytuacje,
- kieruje dziecko oraz rodziców do placówek specjalistycznych,
- współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie,
- uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”,

- dokumentuje podejmowane działania względem małoletniego i jego rodziny (załącznik nr 1),
 - opracowuje plan wsparcia dziecku krzywdzonemu,
 - umożliwia poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną małoletniego przed zagrożeniami oraz pozytywnymi metodami wychowawczymi,
 - uzyskuje od rodziców lub prawnych opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole i przedszkolu Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem,
 - dba o to, by na terenie szkoły/ przedszkola znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy.
- c) Wychowawca/nauczyciel grupy:**
- przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu przemocy wobec małoletniego, sporządza notatkę służbową (załącznik nr 2),
 - powiadamia dyrektora Zespołu i pedagoga szkolnego lub psychologa,
 - uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”,
 - w przypadku, gdy dziecko ma obrażenia przeprowadza go do miejsca udzielania pomocy,
 - pozostaje w kontakcie z rodzicami dziecka/ prawnymi opiekunami,
 - opracowuje wspólnie z pedagogiem i psychologiem plan wsparcia krzywdzonemu,
 - udziela wsparcia dziecku oraz monitoruje jego sytuację,
 - monitoruje zespół klasowy/ grupowy, by skutki przemocy nie wpływały na sytuację szkolną/ przedszkolną dziecka,
 - dba o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy z dziećmi,
 - dba o to, żeby rodzice znali obowiązujące w placówce Standardy Ochrony Małoletnich, zachęca rodziców/ prawnych opiekunów do angażowania się w działania na rzecz ochrony małoletnich.
 - umożliwia rodzicom/prawnym opiekunom poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z pozytywnymi metodami wychowawczymi oraz ochroną przed zagrożeniami.
 - uzyskuje od rodziców i prawnych opiekunów informacji zwrotnych na temat realizacji w placówce Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.
- d) Nauczyciele:**
- przekazują wychowawcy i pedagogowi szkolnemu lub psychologowi informacje o tym, że podejrzewają przemoc wobec dziecka,
 - uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”,
 - dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z małoletnimi.
- e) Niepedagogiczni pracownicy Zespołu:**
- reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami,

- zgłaszają obserwowane niepokojące sygnały dyrekcji, pedagogowi szkolnemu/psychologowi lub nauczycielom.
2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej:
- przyjęcie informacji o podejrzeniu krzywdzenia dziecka, sporządzenie notatki służbowej,
 - jeśli osobą przyjmującą zgłoszenie jest nauczyciel to informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę lub pedagoga szkolnego,
 - wychowawca lub pedagog/psycholog badają okoliczności sprawy np. przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość itd.),
 - wychowawca lub pedagog szkolny informują dyrektora Zespołu (jeśli wymaga tego sytuacja po zbadaniu sprawy),
 - wychowawca lub pedagog wzywa rodzica, prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny pokrzywdzonego, której sprawa nie dotyczy,
 - pedagog szkolny/psycholog i wychowawca opracowują plan wsparcia dziecku i rodzinie,
 - jeżeli stan dziecka wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia dyrektor, wychowawca lub pedagog/psycholog wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych),
 - dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza,
 - dyrektor składa wniosek do odpowiedniej instytucji
 - w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dyrektor powiadamia policję lub prokuraturę,
 - w przypadku zaniedbywania dziecka, poniżania, upokarzania, ośmieszania dziecka, wciągania dziecka w konflikt dorosłych, manipulowania nim dyrektor powiadamia sąd lub zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy ze strony pracownika placówki:
- osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w placówce zgłasza problem dyrektorowi,
 - dyrektor podejmuje działania w celu zbadania sprawy: rozmowa z dzieckiem, rozmowa z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia, rozmowa z pracownikami na temat zdarzenia, obserwacja pracownika itd.,
 - dyrektor powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów ucznia,
 - dyrektor Zespołu po potwierdzeniu informacji podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ogólnego i prawa pracy, stosuje karę porządkową, powiadamia prokuraturę lub (w przypadku nauczycieli) kieruje sprawę do komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli,
 - w przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłaszają rodzice lub opiekunowie prawni dziecka Dyrektor lub pedagog/psycholog mogą zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej bezstronnej instytucji, ze

- spotkania z rodzicami sporządza się notatkę,
 - jeśli osobą przyjmującą zgłoszenie dziecka o łamaniu jego praw jest nauczyciel to informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach, wychowawcę lub pedagoga szkolnego/psychologa,
 - w zależności od sytuacji dyrektor informuje rodziców i dziecko o poczynionych ustaleniach i możliwych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w placówce przez rodzica lub członka rodziny innego małoletniego:
- osoba będąca świadkiem krzywdzenia dziecka przez rodzica lub dorosłego członka rodziny innego dziecka zgłasza problem wychowawcy/pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi,
 - dyrektor i pedagog przeprowadzają rozmowę z wyżej wymienionymi osobami na temat zdarzenia, pouczają i podają możliwe sposoby rozwiązania sytuacji,
 - o zaistniałym fakcie krzywdzenia dziecka oraz o rozmowie przeprowadzonej przez dyrektora i pedagoga z rodzicem lub członkiem rodziny innego małoletniego, który dokonał krzywdzenia zostają powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie tego dziecka,
 - krzywdzonemu dziecku zostaje udzielone wsparcie wychowawcy, pedagoga i psychologa,
 - w przypadku, gdy sytuacja powtórzy się, dyrektor powiadamia o tym fakcie policję.
5. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez inne dzieci:
- bezpośrednia, natychmiastowa reakcja nauczycieli i pracowników na akty agresji i przemocy, przerwanie agresji lub przemocy,
 - rozmowa nauczyciela z ofiarą i sprawcą przemocy, nakłonienie sprawcy do zadośćuczynienia,
 - jeżeli stan dziecka wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub prawnych opiekunów),
 - jeżeli akty agresji i przemocy nie są incydentalne wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z krzywdzonym dzieckiem (gdzie, kiedy dochodzi do zdarzeń, jaka jest ich częstotliwość itd.), rozmawiają ze sprawcą/sprawcami oraz z ewentualnymi świadkami,
 - wychowawca lub pedagog zawiadamia lub wzywa do placówki rodziców/prawnych opiekunów krzywdzonego dziecka i sprawcy/sprawców (jeśli, wymaga tego sytuacja po ustaleniu okoliczności zdarzenia),
 - dziecku będącemu ofiarą przemocy zapewnia się pomoc psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z jego potrzebami,
 - nad małoletnim będącym sprawcą przemocy stosuje się monitorowanie jego zachowania przez wychowawcę lub pedagoga szkolnego/psychologa,
 - dyrektor Zespołu (za zgodą rodzica/prawnego opiekuna oraz ucznia) może zastosować odpowiedni środek oddziaływania wychowawczego lub wykonania prac porządkowych na rzecz szkoły,
 - z dziećmi, którzy byli świadkami przemocy (jeśli wymaga tego sytuacja) nauczyciel

omawia przebieg zdarzenia ukierunkowując rozmowę na to, jak sobie radzić w trudnych sytuacjach, jak reagować na krzywdzenie i komu zgłaszać, gdy dochodzi do takiego krzywdzenia; jeśli problem dotyczy danej grupy/klasy wychowawca lub pedagog przeprowadzają dodatkowe zajęcia dotyczące przemocy i radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywaniem konfliktów; działania koordynuje i monitoruje wychowawca lub pedagog/psycholog,

- w przypadku, gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca lub pedagog po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego dziecka o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

6. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy:

- nauczyciel lub inna osoba posiadająca wiedzę o zdarzeniu informuje o tym fakcie wychowawcę, pedagoga lub dyrektora Zespołu,
- osoba, której zgłoszono zdarzenie zobowiązana jest:
 - wyjaśnić zdarzenie i ewentualnie ustalić sprawcę,
 - porozmawiać z poszkodowanym uczniem (zapewnić wsparcie psychiczne, poradę),
 - porozmawiać ze sprawcą, ustalić okoliczności zajścia, zobowiązać ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z sieci,
 - powiadomić opiekunów poszkodowanego ucznia o zdarzeniu,
 - powiadomić opiekunów sprawcy o zajściu, omówić z nimi zachowanie dziecka,
 - każdorazowo wdrożyć pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom (poszkodowany, sprawca), jeżeli jest taka potrzeba,
- w przypadku, gdy sprawca nie stosuje się do ustaleń i jeśli uczeń jest nadal krzywdzony dyrektor podejmuje stosowne działania prawne,
- w przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca lub pedagog po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/ prawnych opiekunów poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji.

7. Procedura postępowania wobec dziecka z zaburzeniami psychicznymi, który zachowuje się agresywnie w stosunku do innych lub siebie:

- nauczyciel zostawia klasę pod opieką innego nauczyciela lub pracownika placówki i prowadzi dziecko do pedagoga/psychologa lub pielęgniarki szkolnej,
- nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy/grupy,
- wychowawca lub pedagog/psycholog po zbadaniu okoliczności zdarzenia informuje dyrektora Zespołu (jeśli sytuacja tego wymaga),
- jeśli stan zdrowia dziecka lub dzieci wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych),
- wychowawca klasy/nauczyciel grupy lub pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym dzieckiem, sprawcą oraz ewentualnymi świadkami,
- w razie potrzeby wychowawca klasy/nauczyciel grupy lub pedagog zawiadamia i wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów chorego dziecka i poszkodowanego,
- jeśli rodzice/prawni opiekunowie współpracują z placówką to ustala się działania

- wobec chorego dziecka,
- wobec poszkodowanego dziecka ustala się formy wsparcia dostosowane do jego potrzeb i sytuacji,
 - działania koordynuje i monitoruje wychowawca/nauczyciel grupy lub pedagog,
 - jeśli rodzice/prawni opiekunowie nie współpracują z placówką lub podjęte działania są nieskuteczne, a akty agresji są częste dyrektor Zespołu powiadamia sąd.

Rozdział VI

PROCEDURA SKŁADANIA ZAWIADOMIENIA O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO ORAZ ZAWIADOMIENIA SĄDU REJONOWEGO

W przypadku uzyskania informacji, że dziecko, jest ofiarą przemocy domowej, należy podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel powinien sporządzić notatkę służbową i przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy/pedagogowi szkolnemu/dyrektorowi Zespołu.
2. Pedagog szkolny/psycholog powinien przeprowadzić rozmowę z dzieckiem w celu potwierdzenia faktu krzywdzenia, poinformować go o tym, jakie działania jest zobowiązany podjąć i upewnić się, że dziecko będzie w dotychczasowym miejscu zamieszkania bezpieczne na czas prowadzonych działań. Następnie pedagog/psycholog wzywa do placówki rodziców/prawnych opiekunów, przeprowadza z nimi rozmowę, informuje o zamiarze podjęcia określonych działań i przedstawia propozycję ustalenia planu bezpieczeństwa.
3. Pedagog szkolny lub psycholog sporządza opis sytuacji szkolnej/przedszkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan bezpieczeństwa (pomocy dziecku), który uwzględniałby sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie placówka może mu zaoferować, a także informację o specjalistycznych placówkach pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
4. Pedagog szkolny/psycholog ustala z rodzicami/prawnymi opiekunami plan bezpieczeństwa (pomocy dziecku) poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy ze strony dorosłych wobec dziecka i zobowiązanie do skonsultowania sprawcy przemocy z psychologiem. Ponadto ustala harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec dziecka.
5. Dyrektor Zespołu informuje o obowiązkach placówki zgłaszania do prokuratury oraz do sądu rejonowego –wydział rodzinny i nieletnich przemocy wobec małoletniego.
6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę/przedszkole, dyrektor niezwłocznie składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu – wydział rodzinny i nieletnich. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Rozdział VII

ZASADY UDOSTĘPNIANIA PRACOWNIKOM, MAŁOLETNIM I ICH RODZICOM/OPIEKUNOM STANDARDÓW DO ZAZNAJOMIENIA I STOSOWANIA

1. Standardy Ochrony Małoletnich są udostępniane pracownikom placówki, małoletnim i ich opiekunom na żądanie.
2. Standardy są zamieszczone na stronie internetowej szkoły i przedszkola.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z standardami po zawarciu umowy o pracę.
4. Zapoznanie się z standardami pracownicy Zespołu potwierdzają podpisem.
5. Rodzice/prawni opiekunowie małoletnich zapoznawani są ze standardami na początku roku szkolnego.

Rozdział VIII

WYMOGI NA TEMAT BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIMI, A W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWAŃ NIEDOZWOLONYCH

1. Naczelną zasadą relacji między małoletnimi jest postępowanie z szacunkiem, przy uwzględnianiu godności i potrzeb wszystkich małoletnich. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec innego małoletniego w jakiegokolwiek formie.
2. Dzieciom nie wolno używać przemocy, znęcać się nad innymi, używać wulgarnego, obraźliwego języka.
3. Dzieciom nie wolno wzajemnie się zawstydząć, upokarzać, poniżać, lekceważyć, obrażać itp. Nie wolno krzywić na innych małoletnich.
4. Dzieci powinni szanować prawo innych do prywatności.
5. Dzieciom nie wolno używać wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać wobec innych przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
6. Małoletnim nie wolno utrzymywać/rozpowszechniać i publikować wizerunku innych osób (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić lub obrazić.
7. Uczniom nie wolno spożywać alkoholu, palić wyrobów tytoniowych ani brać innych nielegalnych substancji, a także używać ich w obecności innych małoletnich.

Rozdział IX

PROCEDURY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI W INTERNECIE ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu zarówno pracownikom, jak i uczniom w czasie zajęć i poza nimi.

2. Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
3. Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w instytucji. Do obowiązków tej osoby należą działania według poniższych procedur:
 - zabezpieczenie sieci internetowej szkoły przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację oprogramowania,
 - aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb,
 - okresowe sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści; w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia; informację o uczniu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje wychowawcy, który przeprowadza z nim rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie; jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy nauczyciel uzyska informację, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
4. W pracowni komputerowej uczniowie mają zabezpieczone komputery z dostępem do Internetu programem – „Beniamin” filtrującym treści niepożądane. W bibliotece szkolnej istnieje regulamin zawierający zasady korzystania z Internetu w Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej.
5. W przypadku dostępu uczniów do Internetu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły ma on obowiązek informowania ich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć.
6. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

Rozdział X

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

1. Rozpoznanie sygnałów wskazujących na krzywdzenie małoletniego:
 - zdobycie wiedzy o krzywdzeniu dziecka,
 - prezentowanie odpowiedzialnej postawy za dzieci i gotowość do reagowania w sytuacji zagrożenia ich dobra.
2. Sprawdzanie sygnałów dotyczących krzywdzenia małoletniego poprzez zbieranie dodatkowych informacji:
 - w przypadku dostrzeżenia sygnałów przez placówkę należy je zweryfikować, zbierając informacje pochodzące od innych pracowników oraz zawarte w dokumentacji,
 - pedagog szkolny/psycholog zbiera informacje i koordynuje działania zmierzające do pomocy dziecku w placówce oraz współpracuje z innymi instytucjami i osobami, np.

- kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym, dzielnicowym,
- nauczyciel wychowania fizycznego, pielęgniarka szkolna zwracają uwagę na ślady pobicia dziecka, niechęć dziecka do rozbierania się, oznaki bólu przy poruszaniu się itp.,
 - wychowawcy i nauczyciele obserwują zaburzone zachowanie dziecka, które może być skutkiem krzywdzenia,
 - dokumentacja szkolna/przedszkolna zawiera informacje o nieobecnościach dziecka, jego ocenach oraz adnotacje o zachowaniu,
 - w razie potrzeby nawiązuje się kontakt z pracownikami innych służb i instytucji zajmujących się dzieckiem i jego rodziną w celu sprawdzenia posiadanych informacji.
3. Potwierdzenie sygnałów z innych źródeł.
W celu zweryfikowania podejrzeń, że dziecko jest krzywdzone, należy przeprowadzić rozmowy z osobami z jego otoczenia: rodzicami/prawnymi opiekunami, rodzeństwem i nauczycielami rodzeństwa.
4. Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia dziecka.
Po zebraniu i analizie informacji należy ocenić zagrożenia i możliwości wsparcia dla dziecka.
5. Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia dziecka. Procedury postępowania zostały opisane w rozdziale V.
6. Działania prawne.
Działania prawne polegają na zgłoszeniu sprawy policji, prokuraturze sądowi lub zespołowi interdyscyplinarnemu w zależności od sytuacji opisanych w rozdziale VI.
7. Zadania placówki w pomocy dziecku krzywdzonemu:
- zauważenie sygnałów krzywdzenia i zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innym służbami działającymi w lokalnym systemie pomocy,
 - podjęcie współpracy z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia dziecka i rozwiązywania jego problemów,
 - w uzasadnionych przypadkach podjęcie działań prawnych (zawiadomienie policji, sądu rejonowego lub prokuratury),
 - objęcie dziecka na terenie placówki konieczną pomocą w realizowaniu przez nie zadań szkolnych/ przedszkolnych i budowaniu pozytywnych relacji z dorosłymi i rówieśnikami,
 - korygowanie zaburzenia zachowania dziecka w ramach codziennej pracy wychowawców i nauczycieli.

Rozdział XI

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW

1. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji standardów ochrony małoletnich jest pedagog szkolny/psycholog.
2. Pedagog szkolny/psycholog odbiera zgłoszenia dotyczące problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci; reaguje na te zgłoszenia, konsultuje w miarę

potrzeb z innymi podmiotami; w uzasadnionych przypadkach może zgłaszać sprawy odpowiednim służbom (MOPS, GOPS, policja, sąd, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego, prokuratura).

3. Pedagog szkolny i psycholog na bieżąco zbierają opinie rodziców, prawnych opiekunów i dzieci o rezultatach realizacji polityki (skargi, wnioski, uwagi, informacje pozyskane w trakcie rozmów z dziećmi, rodzicami i opiekunami). Korzystają w analizie i ocenie z informacji wychowawców, nauczycieli, informacji pozyskanych ze środowiska lokalnego i instytucji współpracujących ze szkołą/ przedszkolem.
4. Pedagog szkolny/psycholog okresowo przeprowadza diagnozę dotyczącą problematyki przemocy i zagrożeń.
5. Pracownicy zespołu, rodzice, uczniowie mogą proponować zmiany w Standardach Ochrony Małoletnich oraz wskazywać na naruszenia w placówce ustalonych zapisów.
6. Dyrektor wprowadza niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział XII

PRZEPISY KOŃCOWE

Standardy Ochrony Małoletnich Dyrektor Zespołu wprowadza w życie poprzez wydanie Zarządzenia Dyrektora. W/w dokument wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

DYREKTOR
Zespołu Szkolno-Przedszkolnego

mgr Elżbieta Aleksandrowicz

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka, klasa/grupa

.....

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)

.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia

.....data

4. Opis działań podjętych przez pedagoga, wychowawcę lub innego pracownika.

Data	Działanie

5. Spotkania z rodzicem/prawnym opiekunem dziecka.

Data	Działanie

6. Forma podjętej interwencji:

- a) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
- b) wniosek o wgląd w sytuację dziecka.
- c) inny rodzaj interwencji,
jaki?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję, data)

.....
.....

8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka je uzyskała, działania szkoły/przedszkola, działania rodziców.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

Podpis pracownika

Notatka ze zdarzenia

Imię nazwisko dziecka, klasa/ grupa przedszkolna

.....

Opis sytuacji, zdarzenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
Podpis nauczyciela